

Groen & Doen

NATUURVERENIGING
ZUIDWOLDE

ZUIDWOLDE

Natuur Noord-Europa

Donderdag 2 februari om 20.00 uur in De Boerhoorn. Han Bouwmeester is natuurfotograaf. Hij laat ons prachtige beelden zien van de natuur in Noord-Europa. Vogels en zeehonden in Noord-Duitsland, bronst van edelherten in Denemarken, steenarenden in Zweden en korhoenders in Finland. Na de pauze een film over vogels van de Farne-eilanden. Beelden van papegaaiduiker, zeeoet, alk en Jan-van-Gent en de wonderlijke leefwijze van deze zeevogels. Iedereen is welkom, toegang is gratis.

RUINEN

Etsen maken

Zondag 29 januari: Demonstratie etsen door Harm Echten in Bezoekerscentrum Dwingelderveld van 13.00 tot 16.00 uur. Kunstenaar Harm Echten uit Ruinen haalt zijn inspiratie uit het Dwingelderveld. Tussen 13.00 en 16.00 uur is hij aan het werk. Ter plekke komen de etsen uit de pers: afbeeldingen van uilen, andere vogels of landschappen. Kinderen mogen een eigen etsje maken. Er zijn geen kosten.

DROUWEN

Bosdieren in de winter

Laat je verrassen en ontdek welke zoogdieren en vogels er allemaal in het bos leven. De zondagwandelingen vinden plaats op 5, 12, 19 en 26 februari en starten om 12.00 uur bij Buitencentrum Boomkroonpad, Steenhopenweg 4. Kosten 5 euro voor volwassenen en 2,50 euro voor kinderen tot en met 12 jaar.

► Aanmelden: tel. 0592-377305 of boomkroonpad@staatsbosbeheer.nl

Het Drentse Landschap

ROLDE

Tango boerderij Kamps

Zaterdag 4 februari om 19.30 uur. Gerard van Duinen speelt Argentijnse tango's met een twist. Samen met Mirek Walton (gitaar) gebruikt hij de pure energie van de traditionele tango voor een dansbaar repertoire. Boerderij Kamps, Kamps 1, Rolde.

Situatie Oostvaardersplassen vergeleken met Lauwersmeergebied

Hero Moorlag

Onlangs laaide de discussie over het buitensporige aantal grote grazers in de Oostvaardersplassen weer hoog op. Meer dan 1000 konikpaarden, 3000 edelherten en een grote kudde heckrunderen, in totaal 4800 grote grazers op 5600 hectare. Hoge wintersterfte op een bijna volledig kaalgevreten land dat met hekken is afgerasterd. Hongerende en lijdende dieren. Er zijn commentatoren die het begraasde deel van de Oostvaardersplassen vergelijken met een concentratiekamp. Anderen beweren: vindt dergelijke sterfte op een boerderij plaats, dan krijgt de boer een rechtzaak aan zijn broek. De centrale vraag blijft onverkort: bieden natuurgebieden in het overbevolkte Nederland voldoende ruimte voor een Serengeti-achtige situatie waarin de natuur haar gang kan gaan. En: aanvaardt het publiek dat hier ieder jaar honderden dieren creperen. Bedenker van het project, bioloog Frans Vera, vindt dat de Oostvaardersplassen die ruimte biedt. Tijdens een lezing confronteerde hij zijn toehoorders met: 'We zijn in Nederland vergeten wat echte natuur is.' Wie vanuit Zwolle met de trein via Lelystad naar Amsterdam reist, ziet op een gegeven moment de troosteloze vlakte van de Oostvaardersplassen. De vele dode bomen en struiken, geschild door hongerige grote grazers, doet apocalyptisch aan. Honderden edelherten en koniks grazen op de vlakte. Onderzoekers constateerden dat van biodiversiteit geen sprake meer is. Het aantal soorten wilde planten is miniem en vogels broeden er nauwelijks. De graasdruk gaat de draagkracht van het gebied ver te boven. De plassen worden open gehouden door honderden grazen-

In het Lauwersmeergebied graast een kleine kudde koniks.

Hero Moorlag ©

de grauwe ganzen. Vossen vangen in het voorjaar de kuikens. Hier is geen sprake van natuurlijk evenwicht, omdat er geen grote roofdieren zijn, zoals in de Serengeti. Wie een bezoek brengt aan Nationaal Park Lauwersoog ziet onmiddellijk het verschil. Met 6000 hectare is het iets groter dan de Oostvaardersplassen, maar er lopen slechts zeventig koniks, veertig Hooglanders en ieder jaar worden zo'n honderd koeien ingeschaard. De biodiversiteit heeft nauwelijks te lijden van grote grazers. Struiken en bomen blijven groen en het aantal soorten wilde planten is hoog. Op de weilanden broeden Kievit, wulp en veldleeuwrik en in de rietvelden baardmanneling en rietgors. Tienduizenden wilde ganzen, vooral brandgans en rotgans, fourageren in de wintermaanden op de weilan-

den. Voor vogelaars is de zeearend absolute topper. De vliegende deur broedt overigens ook in de Oostvaardersplassen.

Gerepte natuur

Vera wilde ongerepte natuur scheppen toen werd besloten de Oostvaardersplassen aan haar lot over te laten. Vera zag zijn kans schoon en dacht aan de Serengeti.

Je moet de natuur haar gang laten gaan en grote grazers inzetten in het beheer. In de praktijk blijkt dat de ruimte te beperkt is voor zoveel grazers. De schepper houdt echter vol dat deze natuur ongerept is. Het grote publiek vraagt nu andermaal in te grijpen, want er hangt een kadavergeur in de Oostvaardersplassen. In een land als Nederland hoeft je je toch niet te schamen voor gerepte natuur.

De beheerders van de Oostvaardersplassen constateren dat minder mensen het gebied bezoeken. Ja, men bezoekt de vogelkijkhutten. Want op de plassen zie je bijzondere eenden en met een beetje geluk een ijsvogel. Men mijdt het gebied van de grote grazers, want wat is daar nou te zien. De euforie van de film Nieuwe Wildernis is afgezwakt. Als rode draad volgen de makers een konikveulen dat uiteindelijk sterk vermagerd sterft. Het kadaver raakt bedekt met sneeuw. Maar hoe nu verder. Afschot van honderden koniks en edelherten zal ook weerstand bij de bevolking oproepen. Wellicht is het beter robuuste natuurlijke verbindingen aan te leggen die de dieren een uitweg bieden, bijvoorbeeld richting het IJsseldal. De discussie is opnieuw gestart. In het algemeen vindt men het onaanvaardbaar dat zoveel dieren van honger omkomen. Komt er een Mea Culpa van Vera?

Geen ruimte in Nederland voor zoveel grazers

Wilde zwaan is wintergast op weilanden in Drenthe

Op het moment dat ik dit schrijf zitten we nog in een fraai winter wonderland vanwege de ruige rijp. Daardoor is een buitengewoon mooi landschap ontstaan waarvan veel wandelaars hebben genoten. Op dergelijke periodes reageren vogels meestal door minder schuw te zijn, waardoor ze beter zijn te naderen of dichterbij doorgaande wegen lopen. Voor mening vogelliefhebber een extra goed moment om vogels te observeren en te fotograferen. Er zijn in Drenthe de laatste 25 jaar nieuwe wintergasten bij gekomen. Vroeger gingen we voor ganzen naar Friesland of de Veluwekust. Nu zie je ze in grote aantallen in Drenthe op graslanden en akkers met wintergranen voedsel zoeken. In de avond trekken ze in omvangrijke vluchten naar hun overnachtingsgebieden. Ze slapen op de wat grotere vennen en plassen. Daar kunnen ze veilig de nacht doorbrengen.

Grasland en stoppelveld

In Nederland komen drie soorten zwanen voor. De knobbel-

Wilde zwanen fouragerend op een weiland bij Ansen.

Albert Kerssies ©

zwaan is hier jaarrond te zien in parken en verspreid op graslanden. Daar komen 's winters twee wintergasten bij, de wilde zwaan en de kleine zwaan. Het belangrijkste verschil tussen die twee ligt voor de hand. De kleine zwaan is een stuk kleiner dan de wilde zwaan. De wilde zwaan is bijna net zo groot als de knob-

belzwaan, maar is goed herkenbaar aan zijn grotendeels gele snavel met een zwarte punt. Het geel komt voorbij de neusgaten, in tegenstelling tot de kleine zwaan die veel minder geel op de snavel heeft. Dat geel en zwart op de snavel maakt deze vogels zo mooi, vind ik. Je kunt ze in Drenthe vooral zien op graslanden en

op akkers met maïsstoppels. Vaak komen ze in enkele tientallen bij elkaar voor, soms ook samen met een groep knobbelzwanen en/of ganzen. Ze overnachten evenals ganzen op grote plassen of vennen in natuurgebieden. Vroeger kwamen ze 's winters vooral langs rivieren en grote meren (Veluwemeer) voor. Maar tegenwoordig fourageren ze ook verspreid over Drenthe, zoals in de Mepper Hooilanden, de randzones van het Mantingerveld en op of nabij het Dwingelderveld. Bijzonder is dat de wilde zwaan sinds 2005 broedt in onze provincie. Dit broedgeval is tevens de eerste waarneming van een broedende wilde zwaan in Nederland. Sinds die tijd broeden ze jaarlijks in Zuidwest-Drenthe met 1 of 2 paar en krijgen een wisselend aantal jongen. Normaal broedt de wilde zwaan op de toendra's van Scandinavië en Noord-Rusland. Ze verblijven als wintergast vanaf half oktober tot begin april in onze provincie.

Albert Kerssies